

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-05-07 Nr. NV-933

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-265(3); TAP-25-266(3); TAP-25-267(3); TAP-25-268(3); TAIS-25-1668(4), 25-7522(2), 25-7523(2), 25-7524(2)		DĖL GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR TAIKymo ĮSTATYMO NR. IX-2152 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 3, 7¹, 9, 10¹, 15, 19, 22, 23, 23¹, 24, 24¹, 25, 25², 29⁸, 30¹, 30², 30³, 30⁴, 33, 34 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO, PRIEDO PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 25⁴, 30⁵ STRAIPSNIAIS, AŠTUNTUOJU SKIRSNIU IR PENKTOJO SKIRSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 383, 589 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, 384 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Susisiekimo ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-04-22 2025-04-29	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis) ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Geležinkelių transporto kodekso ir lydimųjų įstatymų projektai įrašyti į Seimo nutarimą dėl Seimo II (pavasario) sesijos darbų programos patvirtinimo ir numatytas svarstyti mėnuo – balandis.

Atsižvelgiant į ES teisės aktais nustatytą reglamentavimą ir galiojančio reguliavimo tikslinimo būtinybę, Įstatymo projektais siekiama:

- užtikrinti Reglamento (ES) 2021/782 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų įgyvendinimą;
- užtikrinti pakankamą geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo veiklos finansavimą;
- didinti Infrastruktūros valdytojo savarankiškumą priimančiam sprendimams dėl naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra (toliau – VGI) apmokestinimo, įskaitant konkrečių nuolaidų taikymo galimybę;
- užtikrinti geležinkelio įmonių (vežėjų) savarankiškumą nustatant keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų tarifus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymų projektais siūlomi šie pagrindiniai pakeitimai:

nustatyti, kad GTK netaikomas siauriesiems geležinkeliams, išskyrus nuostatas dėl privalomojo civilinės atsakomybės draudimo ir atsakomybės už keleivius ir bagažą (atsižvelgiant į Reglamento nuostatas); asmens, vykdančio keleivių vežimo siaurojo geležinkelio riedmenimis veiklą, civilinės atsakomybės draudimo minimali suma turi būti 250 000 eurų vienam draudžiamajam įvykiui ir 700 000 eurų visiems draudžiamiesiems įvykiams per metus;

patikslinti administracinę atsakomybę už Reglamente nurodytų keleivių teisių ir kitų Reglamente nustatytų įpareigojimų vykdymo pažeidimą – numatyti atsakomybę neišskiriant konkrečių atvejų (traukinių vėlavimo, praleistų persėdimų, reisų atšaukimo) (baudos juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims dydis nesikeičia (nuo trijų šimtų iki aštuonių šimtų šešiasdešimt eurų);

nustatyti, kad Infrastruktūros valdytojas patikėjimo teise valdo ne tik VGI turtą ir Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančius geležinkelių paslaugų įrenginius (toliau – GPI), tačiau ir kitą valstybei nuosavybės teise priklausančią turtą, kuris reikalingas šiems įrenginiams eksploatuoti (inžinieriniai nuotekų, vandens tiekimo, lietaus vandens surinkimo, drenažo tinklai ir kt.);

nustatyti, kad rinkos reguliuotojo (RRT) funkcijos finansuojamos ne tik iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų, bet ir valstybės biudžeto lėšų; taip pat padidinti geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų dydį 4 eurai (iki 14 eurų) už vieną milijoną bruto tonkilometrų, taip pat numatyti šio įmokos dydžio indeksavimo kiekvienais metais tvarką taikant indeksavimo koeficientą, kuris nustatomas Valstybės duomenų agentūros apskaičiuotą ir Oficialiosios statistikos portale paskelbtą mokestinių metų vartotojų kainų indeksą dalijant iš šimto. Susisiekimo ministerija akcentuoja, kad tai siūloma siekiant, kad, sumažėjus geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamoms įmokoms, būtų užtikrintas tvarus ir pakankamas RRT veiklos finansavimas būtinoms 6 pareigybėms geležinkelių rinkos reguliuotojo funkcijoms vykdyti išlaikyti. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad siūlomiems pakeitimams dėl RRT finansavimo valstybės biudžeto lėšomis 2026–2028 m. reikės apie 250 tūkst. eurų per metus (tikslus finansavimo valstybės biudžeto lėšomis poreikis paaiškės

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

įvertinus atitinkamais metais geležinkelių transporto rinkos reguliuotojo planuojamas gauti geležinkelio įmonių (vežėjų) įmokas);

dalį sprendimų dėl VGI objektų ir Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančių GPI uždarymo, pavesti priimti susisiekimo ministrui (dėl VGI objektų, Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančių GPI (išskyrus magistralinių geležinkelių linijas, regioninės reikšmės geležinkelių linijas ar šių linijų atkarpas, geležinkelio stotis – sprendimus priimtų Vyriausybė), kurių vieneto likutinė vertė yra 100 tūkstančių eurų ir didesnė, uždarymo) arba Infrastruktūros valdytoji (dėl objektų, kurių vieneto likutinė vertė yra mažesnė kaip 100 tūkstančių eurų, uždarymo, gavus rašytinį Susisiekimo ministerijos sutikimą);

susisiekimo ministrui pavesti nustatyti užmokesčių (už minimalųjį prieigos paketą ir tranzito užmokesčio) apskaičiavimo ir mokėjimo principus, o Infrastruktūros valdytoji - konkrečias užmokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo taisykles (pagal galiojantį GTK reglamentavimą tai nustatoma Vyriausybės nutarimu). RRT pavesti nagrinėti Infrastruktūros valdytojo sprendimus dėl jo nustatytos užmokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos;

siekiant padidinti naudojimąsi geležinkelių linijomis, kuriose geležinkelių transporto eismas yra mažo intensyvumo, nustatyti galimybę Infrastruktūros valdytoji taikyti fiksuoto dydžio užmokesčių už minimalųjį prieigos paketą sudarančių įmokų tarifų nuolaidas geležinkelio įmonėms (vežėjams), įtvirtinant nediskriminavimo principą (vienodo dydžio nuolaidas taikyti visoms geležinkelio įmonėms, teikiančioms tokias pat paslaugas); nuolaidų taikymo kontrolę pavesti vykdyti rinkos reguliuotoji;

siekiant didinti geležinkelio įmonių (vežėjų) savarankiškumą nustatant keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų tarifus, atsisakyti didžiausių leistinų šių paslaugų tarifų derinimo su Valstybine energetikos reguliavimo taryba. Anot Susisiekimo ministerijos, dėl to šių paslaugų teikimo kaina galutiniam vartotoji gali nežymiai didėti, atitinkamai gali didėti valstybės biudžeto lėšų poreikis geležinkelio įmonės (vežėjo) pritaikytų transporto lengvatų kompensacijoms padengti. Tačiau, kadangi viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas teikianti geležinkelio įmonė (vežėjas) planuoja taikyti dinaminės kainodaros modelį, t. y. diferencijuoti bilietų kainų dydį atsižvelgiant į tai, kada bilietas buvo įsigytas, šių paslaugų teikimo kaina gali didėti tuo atveju, kai bilietas įsigijamas likus minimaliam terminui iki traukinio reiso;

GTK įtvirtinti visą atsakomybę už geležinkelių transporto veiklos pažeidimus taikymo mechanizmą (nustatyti rinkos reguliuotojo galimas taikyti poveikio priemonės, jų taikymo procedūras, pasekmes ir pan.) ir taip užtikrinti, kad visa sankcijų skyrimo tvarka būtų įtvirtinta įstatymo lygiu.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai buvo derinti su Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Energetikos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Nacionaline žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Ryšių reguliavimo tarnyba, Konkurencijos taryba, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Lietuvos transporto saugos administracija, AB „LTG Infra“, VšĮ „Aukštaitijos siaurasis geležinkelis“, Geležinkelių paslaugų įmonių asociacija ir Lietuvos verslo konfederacija. Pastabos ir pasiūlymai buvo aptarti Susisiekimo ministerijos organizuotame suinteresuotų institucijų pasitarime.

Projektai du kartus svarstyti tarpinstituciniuose pasitarimuose, teikiami patikslinti projektai ir Aiškinamasis raštas.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinė išvada be pastabų.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Arvydas Nevas

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas